

Antwoorden Openbaar Ministerie over de asbestgevaaren van de voormalige steenfabriek De Waalwaard in Dodewaard

Waar richtte het onderzoek van het OM zich op?

Uit het onderzoek door de politie komt naar oordeel van het OM naar voren dat mensen die zonder bescherming de met asbest besmette ruimten in de fabriek hebben betreden gevaar hebben gelopen, in ieder geval vanaf het moment dat de asbestinventarisatie is gehouden op 23 september 2011 tot en met begin november 2011.

Of de periode voor de asbestinventarisatie in september 2011 er al gevaarlijk asbest dusdanig aanwezig was, dat de fabriek niet betreden had mogen worden, is door ons niet te zeggen. Het strafrechtelijk onderzoek heeft niet uitgewezen hoe lang de asbestbesmetting daar al zat. Die kan kort voor het constateren ontstaan zijn, of in de periode daar lang voor.

Ons onderzoek heeft zich gericht op vermoedelijke strafbare feiten. In september 2011 is er door DLG schriftelijk opdracht gegeven voor het houden van een asbestinventarisatie door Argos Onderzoek en Advies, in samenwerking met Sanitas Milieukundig Adviesbureau. Op of enkele dagen na 23 september 2011 waren de voorlopige resultaten daarvan bekend bij de twee verdachten, zo blijkt uit het onderzoek. Uit het eerste onderzoek bleek dat er zeer waarschijnlijk gevaarlijk asbest aanwezig was en daarom kregen de verdachten het advies dat niemand meer de fabriek mocht betreden. Pas begin november – na de versbeurs- zijn er maatregelen genomen.

Wij verwijten de verdachten daarom dat zij mensen in de fabriek hebben gelaten zonder bescherming, waardoor er gevaar voor de openbare gezondheid en/of levensgevaar voor bezoekers en andere personen te duchten was. Wat concrete risico's op asbestbesmetting zijn hangt af van de mate dat mensen zijn blootgesteld. De periode waarin de verweten strafbare feiten hebben plaatsgevonden was dus vanaf 23 september 2011 tot en met begin november 2011. Eind november 2011 is er nader onderzoek gedaan naar de aanwezigheid van asbest. Uit dat nadere onderzoek bleek dat er in de fabriek inderdaad sprake was van een forse besmetting met onder meer niet hecht gebonden asbest.

Waar zat het asbest?

In welke ruimten het asbest zat en in welke hoeveelheden, hiervoor heeft de officier van justitie op zitting verwezen naar rapporten die zijn opgesteld in opdracht van DLG, zoals het rapport van Argos. Tijdens de openbare zitting is het volgende aan bod gekomen over dat rapport: 'Conclusie: asbestbesmetting in De Waalwaard. De ovenruimte (vlamovens) in het object De Waalwaard, inclusief de doorgang en een viertal plaatsen in de loods, zijn zodanig verontreinigd met asbestvezels dat deze niet zonder persoonlijke beschermingsmiddelen (hierna: pbm's), inclusief adembescherming, volgelaatmasker en decontaminatie mogelijkheid, mochten worden betreden. Dit niet alleen ter voorkomen van ongecontroleerde blootstelling aan asbestvezels via de lucht, maar ook ter voorkoming van verdere verspreiding van de al aanwezige asbestbesmettingen. Advies van Argos/Sanitas mbt beheersmaatregelen: het pand dient geheel afgesloten te blijven en er dient kenbaar gemaakt te worden dat er sprake is van een met asbest besmet gebied tot nadat de benodigde saneringswerkzaamheden zijn uitgevoerd.'

Hoeveel mensen hebben risico gelopen?

Mensen die in de ten laste gelegde periode de betreffende ruimten dus zonder persoonlijke beschermingsmiddelen hebben betreden lopen het risico dat zij besmet zijn geraakt, zo heeft het OM op zitting gezegd. Dat geldt in ieder geval dus vanaf het moment dat de eerste asbestinventarisatie is gehouden op 23 september 2011 tot en met begin november 2011.

Volgens het OM hebben in die periode honderden mensen de besmette ruimten betreden. We hebben geen zicht op hoeveel mensen buiten deze periode de ruimten hebben betreden. Op zitting is over de onderzochte periode en wie het terrein hebben betreden het volgende gezegd:

Nov. e.v. 2011: bewoners van de bedrijfswoning op De Waalwaard verrichten tot februari/maart 2012 tegen een vergoeding onderhouds- en kleine werkzaamheden voor DLG in

De Waalwaard, o.a. in de hal met de vlamovens.

Nov. 2011: Een Elektrotechniekbedrijf voert in november 2011 in opdracht van verdachte diverse werkzaamheden uit in de steenfabriek, o.a. in/op de zolder en in het ovengebouw.

02-11-2011: Versbeurs in de hal met de vlamovens. Bezocht door circa 350 à 400 mensen.

Kort voor de eerste inventarisatie op 23 september 2011 is er door Ziggo nog een beachvolleybaltoernooi gehouden in de Waalwaard. Wij weten niet of de asbestbesmetting er toen al zat, dat is niet vastgesteld in ons onderzoek.

Wat zijn de gevaren van de blootstelling aan asbest?

De officier heeft op zitting in zijn algemeenheid het volgende gezegd over de gevaren van blootstelling aan asbest:

“Een van de meest voorkomende gevolgen van blootstelling aan asbest is longvlies- en buikvlieskanker (mesothelioom) en longkanker. Sinds 2005 overlijden circa 500 mensen per jaar aan mesothelioom. Nederland staat derde op de wereldranglijst van het aantal mensen (per miljoen inwoners) dat jaarlijks aan mesothelioom overlijdt. En de verdachten die vandaag terechtstaan kunnen én moeten naar de mening van het OM strafrechtelijk verantwoordelijk worden gehouden voor het blootstellen van die mensen aan asbest en daarmee aan dat risico om ziek te worden.”

Is er gevaar voor omwonenden/mensen die niet in de fabriek zijn geweest?

Voor zo ver ons bekend hebben mensen die de fabriek niet hebben betreden in de genoemde periode geen gevaar gelopen. Het verbod om zonder beschermende middelen niet toe te treden gold voor de besmette gebieden in de fabriek. De ovenruimte (vlamovens) in het object De Waalwaard, inclusief de doorgang en een viertal plaatsen in de loods, zijn zodanig verontreinigd met asbestvezels dat deze niet zonder persoonlijke beschermingsmiddelen (hierna: pbm's), inclusief adembescherming, volgelaatmasker en decontaminatie mogelijkheid, mochten worden betreden. Dit niet alleen ter voorkomen van ongecontroleerde blootstelling aan asbestvezels via de lucht, maar ook ter voorkoming van verdere verspreiding van de al aanwezige asbestbesmettingen. Advies van Argos/Sanitas mbt beheersmaatregelen: het pand dient geheel afgesloten te blijven en er dient kenbaar gemaakt te worden dat er sprake is van een met asbest besmet gebied tot nadat de benodigde saneringswerkzaamheden zijn uitgevoerd.